

Vastaus kirjalliseen kysymykseen tapahtuma- ja kulttuurialan koronakorvauksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Marko Kilpi /kok. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 733/2021 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että uusien koronarajoitusten tulonmenetykset korvataan täysimääräisesti tapahtuma- ja kulttuurialan toimijoille?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Covid-19-viruksen leviämisen estämiseksi päätetyt yleisötilaisuuksien osallistujarajoitukset ja tilojen käyttöä koskevat rajoitukset ovat vaikeuttaneet ja osin estäneet kokonaan taiteen ja kulttuurin toimialan näytösten, esitysten, elokuvaesitysten, konserttien, tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisen. Koska toimialan suurin tulonlähde ovat pääsylipputulot, teosten ostot ja muut kuluttajilta tulevat tulot, on pandemiasta seurannut taloudellisia ongelmia sekä toimialan organisaatioille, että alan ammattilaisille.

Edellä mainitun vuoksi hallitus on pandemian alusta alkaen, eli maaliskuusta 2020, ryhtynyt lukuisiin toimiin alan organisaatioiden ja alalla työskentelevien taloudelliseksi tukemiseksi. Seitsemässä eri lisätalousarvioesityksessä vuosina 2020 ja 2021 hallitus on esittänyt yhteensä 262,6 miljoonaa euroa lisämäärärahoja opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan taiteen ja kulttuurin alan ja sen toimijoiden tukemiseksi, jotta pandemian kielteisiä vaikutuksia voidaan vähentää. Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan kautta jaetut lisätalousarvioiden covid-tuet ovat suuruudeltaan yhteensä lähes puolet vuoden 2021 valtion varsinaisen talousarvion taiteelle ja kulttuurille osoitetuista määrärahoista (Valtion talousarvio 2021, luku 29.80 Taide ja kulttuuri, yhteensä noin 581 miljoonaa euroa).

Taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön toimialalle covid-tukea on jaettu opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Taiteen edistämiskeskuksesta ja Suomen elokuvasäätiöstä. Tukea on kohdistettu toimialan ammattilaisille, yksinyrittäjille, toiminimille ja erilaisille alan organisaatioille, kuten valtionosuutta saaville teattereille, orkestereille ja museoille, ns. vapaan kentän toimijoille kuten erilaisille esiintyville kokoonpanoille, alan yhdistyksille ja osakeyhtiöille, kulttuuritapahtumille, kesäteattereille, virastoille, kansallisille taidelaitoksille, elokuvateattereille, levittäjille ja elokuvien tuotantoyhtiöille, kulttuuritiloille, seurantaloille ja taiteen perusopetusta antaville oppilaitoksille.

Suurin opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan covid-lisämäärärahojen käyttökohde ovat olleet alan ammattilaiset, joille on Taiteen edistämiskeskuksen kautta osoitettu jaettavaksi yhteensä 96,8 milj. euroa vuosina 2020-2021. Tuet on jaettu 2000 euron kuukausittaisina verovapaina apurahoina, mikä vastaa normaalia taiteilija-apurahan suuruutta. Pieni osa edellä mainitusta Taiteen edistämiskeskuksen jakamasta tuesta on osoitettu avustuksina taiteen ja kulttuurin alan yksityistäjille ja toiminimille, jotka olisivat ilman tätä tukea jääneet väliinputoajiksi, kun työ- ja elinkeinoministeriön tuet eivät enää ulottuneet tähän ryhmään.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan väline tukea alan ammattilaisia ovat apurahat, joiden myöntökriteerit ovat olleet väljät, jotta mahdollisimman moni voisi saada apurahaa. Vuosina 2020 ja 2021 Taiteen edistämiskeskuksessa on tehty koronalisämäärärahoja koskevia myönteisiä päätöksiä yhteensä 16 879 kappaletta. Vuoden 2021 toisessa lisätalousarviossa osoitettiin Taiteen edistämiskeskukselle apurahoihin ja avustuksiin yhteensä 64,8 miljoonaa euroa. Siitä jäi käyttämättä määrärahaa koskevan haun jälkeen noin 18 miljoonaa euroa, jonka Taiteen edistämiskeskus pani uudelleen haettavaksi marraskuussa 2021 ja sai yhteensä noin 7 500 hakemusta. Päätöksiä tästä hausta valmistellaan parhaillaan.

Taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisten tulonmuodostukseen vaikuttavat korona-aikana erityisesti ansiotulot, teosten myynnit, työsopimuksiin ja muihin yksityisoikeudellisiin sopimuksiin liittyvät ehdot sekä työttömyys- ja sosiaaliturva. Näitä täydentämään on opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvana keinona olleet edellä mainitut verovapaat apurahat.

Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan kautta jaettujen covid-lisämäärärahojen lisäksi taiteen ja kulttuurin alan toimijat ovat saaneet tukea myös työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan tuista, jotka on jaettu Business Finlandin, ELY-keskusten ja kuntien kautta vuonna 2020 ja kustannustukena ja tapahtumatakuutukena valtiokonttorin kautta vuonna 2021. Osalle taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisista on lisäksi maksettu yrittäjien työmarkkinatukea työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta.

Vuoden 2022 alussa omikron-variantti leviää voimakkaasti kaikkialla Suomessa. Sen johdosta yleisötilaisuudet on kielletty kokonaan lähes koko maassa. Tilanne on tavattoman vaikea kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoille. Hallitus tulee osana vuoden 2022 ensimmäisen lisätalousarvion valmistelua käsittelemään lisätukien esittämistä taiteen ja kulttuurin toimialalle helpottamaan alan selviämistä. Valmistelutyössä kiinnitetään huomiota taiteen vapaan kentän toimijoiden asemaan.

Helsingissä 25.1.2022

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen